

БЕКІТЕМІН
Қазақстан Республикасы
Туризм және спорт министрлігі
Спорт және дене шынықтыру істері
комитетінің бөлімшесі

Есеналин Р.Б.

" _____ 2025 ж.

КЕЛІСІЛДІ
Қазақстан Республикасының "Ұлттық
баскетбол федерациясы" республикалық
қоғамдық бірлестігінің
Президенті

Алпамысов А.А.

" _____ 2025 ж.

КЕЛІСІЛДІ
"Баскетбол және 3x3 баскетболдан ҚР
Чемпионаттарын өткізу дирекциясы"
жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің
директоры

Субач О.В.

" _____ 2025 ж.

2025/2026 ЖЖ. МАУСЫМЫ
ЖОҒАРЫ ЛИГАСЫНЫҢ ЕРЛЕР КОМАНДАЛАРЫ АРАСЫНДА
БАСКЕТБОЛДАН ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
XXXIV ЧЕМПИОНАТЫН ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

Астана қ, 2025 жыл

1. СПОРТТЫҚ ЖАСТАРДЫҢ АТАУЫ, СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТЫҢ ӨТКІЗІЛУ ОРНЫ МЕН КҮНІ, СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТАРҒА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ КЕЛУ ЖӘНЕ ҚАЙТУ КҮНДЕРІ

- 1.1. Жоғары лиганың ерлер командалары арасында баскетболдан Қазақстан Республикасының XXXIV чемпионаты, 2025/2026 жж. маусым (бұдан әрі-Чемпионат).
- 1.2. Жарысты өткізу мерзімі-2025 жылғы қазан-2026 жылғы мамыр
- 1.3. Чемпионат ойындарын өткізу орындарын алдын ала дәл белгілеу мүмкін емес, өйткені "Қазақстан Республикасының Ұлттық баскетбол федерациясы" РҚБ (бұдан әрі-ҰБФ) да, баскетбол клубтары/командалары да ойын залдарының иелері болып табылмайды және өзгерістер енгізілуі мүмкін ұсынылған кестеге сәйкес меншік иелерінен жалға алады. Чемпионат ойындарын өткізу орындары өзгерген жағдайда, ҰБФ ресми сайтта және ҰБФ әлеуметтік желілерінің парақшаларында алдын ала ақпарат беретін болады.
- 1.4. Келу күні жарыстың бірінші күні қарсаңындағы күн, кету күні соңғы ойын күнінен кейінгі күн болып саналады.

2. ҚАТЫСУШЫ ҰЙЫМДАР, ЖАРЫСҚА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ САНДЫҚ ҚҰРАМЫ

- 2.1. Чемпионатты өткізуге жалпы басшылықты Уәкілетті орган және "Қазақстан Республикасының Ұлттық Баскетбол Федерациясы" республикалық қоғамдық бірлестігі (бұдан әрі-ҰБФ) жүзеге асырады.
- 2.2. Чемпионатты өткізуге тікелей басшылықты "Дене шынықтыру және спорт туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V Заңының 3-тармағы, 29-бабы және жасалған Шарт негізінде ҰБФ және "ҚР баскетбол және 3x3 баскетбол бойынша ҚР Чемпионаттарын өткізу дирекциясы" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (бұдан әрі-Дирекция) жүзеге асырады.
- 2.3. Чемпионаттың барлық қатысушылары, сондай-ақ жарыстарды ұйымдастыруға және оларға қызмет көрсетуге тартылған техникалық қызметкерлер "Қазақстан Республикасының спорт әдебін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 28 ақпандағы № 51 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының спорт әдебінің нормаларын сақтауға міндетті.
Спорттық әдептің сақталуына ойыншылар, жаттықтырушылар, еріп жүретін адамдар мен техникалық қызметкерлер тіркелген клубтар/командалардың басшылары жауап береді.
Спорттық әдеп нормалары бұзылған жағдайда, ҰБФ Атқару Комитеті клубқа/командаға және/немесе клубтың/команданың ресми тұлғаларына қатысты тиісті тәртіптік және/немесе айыппұл санкцияларын қолдануға құқылы.
ҰБФ Атқару комитетінің шешімдері түпкілікті болып табылады және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ғана шағымдануға болады.

2.4. Чемпионатқа қатысушылар Қазақстан Республикасының аумағында жұмыс істейтін, Чемпионатқа қатысқанын растаған және ҰБФ сертификаты бар клубтар/командалар болуы мүмкін.

2.5. Чемпионатқа қатысуға "2024-2028 жылдарға арналған баскетболдан Қазақстан Республикасының чемпионаттары мен кубоктары регламентінің" IV тарауының, 6-бабының (бұдан әрі-Регламент) талаптарына жауап беретін, ФИБА, ҰБФ Атқарушы комитетінің және бас төрешілер алқасының талаптары мен шешімдерін орындауға міндеттенетін, "ҰБФ қаржылық шарттарының" және басқа да реттеуші құжаттардың барлық талаптары мен шарттарын уақтылы орындайтын клубтар/командалар жіберіледі.

2.6. Чемпионатқа қатысушылар: Атырау қ. "Атырау барстары фарм" БК, Қостанай қ. "Тобыл фарм" БК, Алматы қ. "Алматы легионы М" БК, Ақтау қ. "Каспий Жастар" БК, Астана қ. "Astana Tigers" БК, Шымкент қ. "Шымкент" БК, Түркістан облысы "Тұран" БК, Петропавл қ. "Барс" БК, Қостанай қ. "ЧелГУ" БК, Қарағанды қ. "Қарағанды" БК, Алматы қ. "CHAMPION" БК, Ақтөбе облысы, Павлодар облысы, БҚО "BQO-ARLANS" БК.

2.7. Ойынға техникалық өтінімдегі команданың сандық құрамы-кемінде 9 (тоғыз) ойыншы, максимум 12 (он екі), 2 жаттықтырушы және еріп жүретін адамдар, бірақ 7 адамнан аспайды.

2.8. Қатысушы ойыншылардың ең төменгі жасы 2009 жылдан кіші емес (өтініш берген күні толық 16 жас). 2010-2011 ж.т. (өтініш берілген күні толық 14-15 жас) ойыншыларға дәрігердің міндетті анықтамасымен және ата – анасының жазбаша рұқсатымен рұқсат етіледі.

2.9. Маусымға арналған жалпы өтінімде 18-ден аспайтын қазақстандық ойыншы.

2.10. Ұлттық лиганың U-21 клубтық фарм-командасының Жоғары лиганың ерлер командалары арасындағы баскетболдан Қазақстан Республикасының XXXIV Чемпионатына міндетті түрде қатысуы.

2.11. Чемпионат турлармен екі кезеңмен өткізіледі: Тұрақты Чемпионат және Плей-офф:

2.11.1. Бірінші кезең-Тұрақты Чемпионат:

- командалар географиялық принцип бойынша жұптарға бөлінеді, соқыр Жеребе бойынша жұптарды нөмірлеу;
- қатысушы командалардың әрқайсысы төрт командадан тұратын шағын турлармен екі айналым ойнайды. Әр команда бекітілген күнтізбеге сәйкес 26 ойын өткізеді, төрт турда 4 ойын, екі турда 5 ойын ойнайды;
- үй мини-турын Бергер кестесі бойынша үй-жұп алады. Жұпта "А" командасы басымдыққа ие болады. Бас тартылған жағдайда құқық "Б" командасына өтеді;
- егер басым жұп үйдегі шағын турдан бас тартса, құқық осы шағын турда екінші жұпқа өтеді;
- егер барлық төрт команда мини-турдан бас тартқан жағдайда, мини-тур МСК шешімі бойынша бейтарап алаңда өтеді. Бергер кестесі бойынша басым жұп есебінен бейтарап алаңда шағын тур өткізу бойынша барлық қосымша шығыстар;
- Тұрақты Чемпионатта 9-14 орын алған командалар бір қалада қосымша тур ойнайды, бекітілген күнтізбеге сәйкес Тұрақты Чемпионатта 9 орын алатын команда өз алаңында тур өткізу құқығына ие.

2.11.2. Екінші кезең-Плей-офф

- Тұрақты Чемпионатта 1-8 орын алған командалар бір қалада Плей-офф туры

ойнайды, бекітілген күнтізбеге сәйкес Тұрақты Чемпионатта 1 орын алатын команда өз алаңында финалдық турды өткізу құқығына ие;

- ширек финалдық және жартылай финалдық ойындар командалар екі ойыннан ойнайды;
- финал бір ойыннан.

3. МЕДИЦИНАЛЫҚ-САНИТАРЛЫҚ ЖӘНЕ ДОПИНГКЕ ҚАРСЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

3.1. Барлық клубтар/командалар (Атырау қ. "Атырау Барстары фарм" БК, Қостанай қ. "Тобыл фарм" БК, Алматы қ. "Алматы легионы М" БК, Ақтау қ. "Каспий Жастар" БК, Астана қ. "Astana Tigers" БК, Шымкент қ. "Шымкент" БК, Түркістан облысы "Тұран" БК, Петропавл қ. "Барс" БК, Қостанай қ. "ЧелГУ" БК, Қарағанды қ. "Қарағанды" БК, Алматы қ. "CHAMPION" БК, Ақтөбе облысы, Павлодар облысы, БҚО "BQO-ARLANS" БК) үй ойындарын қабылдаушылар міндетті түрде әрбір спорт залында Чемпионат қатысушыларына медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз етеді.

3.2. Дүниежүзілік допингке қарсы агенттіктің (бұдан әрі – ДДҚА) нормаларына сәйкес барлық спортшылар допинг - бақылауға алынуы мүмкін.

3.3. Барлық спортшылар допингке қарсы ДДҚА кодексінің ережелерін сақтауы керек. Спортшылар допингке қарсы ДДҚА кодексті бұзған, допинг тест тапсыру үшін спортшылар бас тартқан немесе келмеген жағдайда, оларға допингке қарсы ДДҚА кодекстің нормаларына сәйкес (спортшы толық шеттетілгенге дейін) санкциялар қолданылатын болады. Жоғарыда аталған барлық спортшылар "ҰБФ ішкі допингке қарсы регламентін" білуі және сақтауы тиіс.

4. СПОРТТЫҚ ЖАРЫСҚА ҚАТЫСУ ҮШІН ӨТІНІМДЕР БЕРУДІҢ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМІ, ҚАРЖЫЛАНДЫРУ ШАРТТАРЫ

4.1. Чемпионатқа қатысатын клубтар / командалар бірінші ойын басталғанға дейін ҰБФ– Клуб/команда және ҰБФ– Клуб/команда – Дирекция шарттар жасасуы керек.

Шарттың мәні Қазақстан Республикасының аумағында өткізілетін Чемпионатпен байланысты федерация, клуб/команда және дирекция арасындағы өзара қарым-қатынас болып табылады. Осы Ережеге кірмеген мәселелер, Чемпионатты өткізудің егжей-тегжейлері, қаржылық шарттары Регламентте, шартта және ҰБФ-ның басқа да реттеуші құжаттарында көрсетілетін болады.

4.2. ҰБФ– Клуб/команда және ҰБФ– Клуб/команда – Дирекция Шарттарының талаптарын орындамайтын клубтар/командалар Чемпионат ойындарына қатысудан шеттетіледі.

4.3. Чемпионатқа қатысуға рұқсат алу үшін клуб / команда, ойыншылар, жаттықтырушылар, сондай - ақ командамен бірге жүретін адамдар Регламенттің 7-9-баптарында, "ҰБФ ойыншының мәртебесі туралы" Ереженің 4-тарауы 4.1-4.15.-тармақшаларында және "ҰБФ-ның қаржылық шарттарында" көрсетілген талаптарды орындауы тиіс.

4.4. Ойыншыларға, жаттықтырушыларға және еріп жүретін адамдарға қосыша өтінім беру тәртібі Регламенттің 10-бабына сәйкес жүзеге асырылады.

4.5. Қазақстандық клубтан/командадан қазақстандық клубқа/командаға, сондай-ақ қазақстандық клубтан/командадан шетелдік клубқа/командаға және шетелдік клубтан/командадан қазақстандық клубқа/командаға ойыншылардың ауысуы "Дене шынықтыру және спорт туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V ҚРЗ Заңына және "ҰБФ ойыншының мәртебесі туралы" Ереженің 4-тарауы мен 5-тарауына сәйкес жүзеге асырылады.

4.6. Чемпионат ойындарын өткізу кезінде "MOLTEN" фирмасының BG 4500-7 добы ресми доп болып саналады.

4.7. Чемпионатқа қатысатын клубтар/командалар Чемпионатқа қатысу үшін ойыншылардың, жаттықтырушылардың және еріп жүретін адамдардың сертификаттарын алуға міндетті.

4.8. Барлық клубтар/командалар (Атырау қ. "Атырау барстары фарм" БК, Қостанай қ. "Тобыл фарм" БК, Алматы қ. "Алматы легионы М" БК, Ақтау қ. "Каспий Жастар" БК, Астана қ. "Astana Tigers" БК, Шымкент қ. "Шымкент" БК, Түркістан облысы "Тұран" БК, Петропавл қ. "Барс" БК, Қостанай қ. "ЧелГУ" БК, Қарағанды қ. "Қарағанды" БК, Алматы қ. "CHAMPION" БК, Ақтөбе облысы, Павлодар облысы, БҚО "BQO-ARLANS" БК) Чемпионаттың үй ойындарын қабылдайтын Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің бұйрығы негізінде мынадай шығыстарды қамтамасыз етеді және көтереді Қазақстан 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 100 "Спорттық іс-шараларға, оның ішінде республикалық және жергілікті бюджеттерден қаржыландырылатын дене шынықтыру-спорт ұйымдары үшін оқу-жаттығу жиындарына бөлінетін ақшалай қаражатты жұмсау ережелері" (бұдан әрі-Бұйрық), 4 - тармақ спорттық іс-шараларға қатысуға, ұйымдастыруға ақшалай қаражатты жұмсау Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2015 жылғы 14 мамырдағы № 179 бұйрығы және клубтар/командалар арасында ҰБФ және Дирекциямен жасалған шарттар, сондай-ақ ҰБФ бекіткен құжаттар негізінде бекітілген жарыстар түрлерінің, оқу-жаттығу жиындарының және олардың сыныптамаларының тізбесі бойынша спорттық іс-шараларды өткізу, оның ішінде:

- Регламентке және "Жоғары лиганың ерлер командалары арасында баскетболдан Қазақстан Республикасының XXXIV Чемпионатын өткізу туралы Ережеге" сәйкес Чемпионат ойындарын сапалы өткізуге, 2025/2026 жж. маусымы (бұдан әрі-ереже);
- ойын залын жалдау ақысын төлеуге;
- қатысушылар мен төрешілер үшін автокөлікті төлеуге: вокзал / әуежай (келу) - тұру орны-вокзал/әуежай (кету), тұру орны-ойын / жаттығу-тұру орны;
- қайту билеттері мен тұратын жерлерін брондауға (командалар мен төрешілердің өтініші бойынша) жәрдемдесуге;
- жарыстарды ұйымдастыру комитеті үшін жарыстар мен кеңестер өткізу орнын дайындауға;
- жарысқа қатысушыларға медициналық қызмет көрсетуге (жедел жәрдем бригадасы);
- төреші-хатшылардың, техникалық қызметкерлердің жұмысына, соның ішінде әр ойынның электрондық статистикасына, онлайн трансляция жүргізу жұмысына, фотоға;
- әр жаттығу мен ойында командаларды ауыз сумен қамтамасыз етуге (1 литрлік бөтелкелерде);

-төрешілер мен төреші-хатшыларды ойында ауыз сумен қамтамасыз етуге (1 литр бөтелкеде);

- жарнамалық акцияларға, радио мен теледидардағы жарнамалық роликтерге, созылу белгілеріне және баннерлер, аймақтық теледидардың кешкі жаңалықтарындағы ойындарға шолу, ойын залының ішкі безендірілуі, жарнамалық буклеттер, бағдарламалар, афишалар, шоу-бағдарламалар, иелердің әр ойынындағы қолдау тобы;

- спорт ғимаратын полиция органдарымен бірлесіп күзетуге.

4.9. Іссапарға жолдайтын ұйымдар (Атырау қ. "Атырау барстары фарм" БК, Қостанай қ. "Тобыл фарм" БК, Алматы қ. "Алматы легионы М" БК, Ақтау қ. "Каспий Жастар" БК, Астана қ. "Astana Tigers" БК, Шымкент қ. "Шымкент" БК, Түркістан облысы "Тұран" БК, Петропавл қ. "Барс" БК, Қостанай қ. "ЧелГУ" БК, Қарағанды қ. "Қарағанды" БК, Алматы қ. "CHAMPION" БК, Ақтөбе облысы, Павлодар облысы, БҚО "BQO-ARLANS" БК) Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің бұйрығы негізінде мынадай шығыстарды қамтамасыз етеді және көтереді Қазақстан 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 100 "Спорттық іс-шараларға, оның ішінде республикалық және жергілікті бюджеттерден қаржыландырылатын дене шынықтыру-спорт ұйымдары үшін оқу-жаттығу жиындарына бөлінетін ақшалай қаражатты жұмсау ережелері" (бұдан әрі-Бұйрық), 4 - тармақ спорттық іс-шараларға қатысуға, ұйымдастыруға ақшалай қаражатты жұмсау Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2015 жылғы 14 мамырдағы № 179 бұйрығы және клубтар/командалар арасында ҰБФ және Дирекциямен жасалған шарттар, сондай-ақ ҰБФ бекіткен құжаттар негізінде бекітілген жарыстар түрлерінің, оқу-жаттығу жиындарының және олардың сыныптамаларының тізбесі бойынша спорттық іс-шараларды өткізу, оның ішінде:

- командаларды іссапарға жіберу бойынша-жол жүру, жолдағы тәуліктік шығын, жұмыс берушінің келісімі бойынша жалақыны сақтау;

- командалардың тамақтануы және тұруы бойынша;

- және Бұйрықта көрсетілген басқа да шығыстар.

4.10. ҰБФ, Дирекциямен бірлесіп қамтамасыз етеді:

- жарыстарды дайындау және өткізу бойынша ұйымдастыру мәселелерін шешу;

- жарыстарды сапалы өткізу;

- жарнама, командалар мен ойыншыларды қосымша ынталандыру мақсатында жарыстың демеушілерін тарту;

- Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері комитетіне (қажеттілік бойынша) және ҰБФ қорытынды құжаттаманы ұсыну.

5. СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТЫҢ ЧЕМПИОНДАРЫ МЕН ЖҮЛДЕГЕРЛЕРДІ МАРАПАТТАУ ТӘРТІБІ

5.1. Чемпионаттың барлық кезеңдеріндегі бос орындарды анықтау жеңіс - 2, жеңіліс - 1, келмеу немесе "күңқығынан айыру" - 0 ұпай үшін есептелген жағдайда ең көп ұпай саны бойынша жүргізіледі. Екі немесе одан да көп команданың ұпайлары тең болған кезде, артықшылық "FIBA ресми ережелеріне" сәйкес анықталады.

5.2. Чемпионаттың жеңімпаз командасына "2025/2026 жылғы Жоғары лиганың ерлер командалары арасында баскетболдан Қазақстан Республикасының Чемпионы" атағы беріледі. Команда кубокпен, дипломмен, ал ойыншылар мен жаттықтырушылар дипломдармен және алтын медальдармен марапатталады.

5.3. Жұлделі орындарға ие болған командалар, ойыншылар мен жаттықтырушылар тиісті дәрежедегі кубоктармен, дипломдармен және медальдармен марапатталады.

5.4. Чемпионат қорытындысы бойынша ҰБФ анықтаған 6 үздік ойыншы және бір жаттықтырушы анықталады, олар бағалы сыйлықтармен марапатталады.

6. НАРАЗЫЛЫҚ КӨРСЕТУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАРАУ

6.1. Чемпионатты өткізу процесінде туындаған және осы Ережеде ескерілмеген барлық даулы мәселелерді ҰБФ регламент талаптарына, "ҰБФ ойыншысының мәртебесі туралы" ережеге және ҰБФ басқа да нормативтік құжаттарына сәйкес қарастырады.

6.2. Наразылықтар матч комиссарына немесе турдың бас төрешісіне жазбаша түрде беріледі. Ұсыну және рәсімдеу рәсімінің тәртібі баскетболдың ресми қағидаларының "С-наразылық ұсыну рәсімі" бөлімімен және Регламенттің 33-бабымен айқындалады.

6.3. Наразылықтарды қарау тәртібі мен рәсімі Регламенттің 34-бабымен реттеледі.